

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoCsp/29/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318201168
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4318201168.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobcov: 1/ Y. Q., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX M. F. XX, a 2/ X. Q., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX M. F. XX, proti žalovaným: 1/ Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Marek Hic, s.r.o., so sídlom P. O. Hviezdoslava 23B, 036 01 Martin, a 2/ Dražobná spoločnosť, a.s., so sídlom Zelinárska 6, 821 08 Bratislava, IČO: 35 849 703, zastúpený advokátskou kanceláriou STANĚK VETRÁK & PARTNERI, s.r.o., so sídlom Dunajská 15, 811 08 Bratislava, o neplatnosť úverovej zmluvy a iné, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 12Csp/27/2018-507 zo dňa 27.02.2020 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaným 1/, 2/ priznáva voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a o trovách konania rozhodol tak, že žalovaným 1/, 2/ priznal voči žalobcom 1/, 2/ nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %. Toto rozhodnutie odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 1, § 151a, § 151b ods. 1, 2, 3, § 151j ods. 1, 2, § 151m ods. 1 až 6 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 3 písm. b), § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 137 písm. c), d), § 255 ods. 1, § 257, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“). V odôvodnení uviedol, že žalobcovia sa žalobou domáhali určenia, že právne úkony záložného veriteľa smerujúce k realizácii výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam sú neplatné, určenia, že právne úkony dražobníka smerujúce k realizácii dobrovoľnej dražby nehnuteľností sú neplatné, určenia neplatnosti zmluvných podmienok v zmluve o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX a tiež neplatnosti samotnej zmluvy o splátkovom úvere, určenia, že žalovaný 1/ má nárok na plnenie zo strany žalobcov z úverovej zmluvy vo výške poskytnutej istiny. Od žalovaného 1/ sa zároveň dožadovali zaplatenia finančného zadostučinenia vo výške 500 eur.

2. Súd konštatoval, že medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovaným 1/ ako veriteľom bola dňa XX.XX.XXXX uzavretá zmluva o splátkovom úvere, na základe ktorej bol žalobcom poskytnutý úver vo výške 43.740 eur na nadobudnutie, úpravu a údržbu nehnuteľností. Výška úrokovej sadzby po zohľadnení zľavy bola 5,39 % p.a., výška mesačnej splátky 347,02 eura, počet splátok 216 a konečná splatnosť úveru 20.11.2032. Pohľadávka bola zabezpečená záložným právom nehnuteľnosti na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti a mandátnej zmluvy uzavretej medzi žalobcami a žalovaným 1/. Žalovaný 1/ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru k 20.11.2017 a vyzval žalobcov na úhradu pohľadávky vo výške 43.802,89 eura v lehote 15 dní. Žalovaný 2/ vyzval dňa XX.XX.XXXX

žalobcov na umožnenie vykonania znaleckej obhliadky a ohodnotenia nehnuteľnosti na základe návrhu navrhovateľa na vykonanie dražby a rámcovej dohody o dobrovoľných dražbách zo dňa XX.XX.XXXX uzavretej medzi žalovanými. Záložný veriteľ pristúpil k výkonu záložného práva predajom nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe.

3. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že na daný úverový vzťah nie je možné aplikovať zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, keďže jeho aplikáciu vylučuje ustanovenie § 1 ods. 3 písm. b) zákona. Z uvedeného dôvodu nie je možné, aby sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti zmluvy o splátkovom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti daného úveru (§ 11 ods. 4). Konštatoval, že CSP pripúšťa žalobu o určenie, či tu právo je alebo nie je, avšak musí byť preukázaný naliehavý právny záujem na takomto určení, okrem prípadov, keď naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať podľa osobitného predpisu (§ 137 písm. c/ CSP). Vyslovenie neplatnosti právneho úkonu je žalobou o určenie právnej skutočnosti, ktorá musí vyplývať z osobitného predpisu (§ 137 písm. d/ CSP). Takýmto osobitným právnym predpisom (ustanovením) je práve ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. Aplikácia predmetného ustanovenia však v tomto konaní nie je možná, preto súd nemohol žalobe o určenie neplatnosti právnych úkonov vyhovieť. K nároku žalobcov, ktorým sa domáhali určenia neplatnosti zmluvných podmienok súd uviedol, že ak by aj v zmluve o úvere existovali neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré však žalobcovia bližšie nešpecifikovali, nespôsobili by neplatnosť zmluvy o úvere ako celku, resp. neexistenciu úverového vzťahu. Prípadná existencia neprijateľných zmluvných podmienok v zmluve môže mať vplyv len na konanie o zaplatenie dlžnej sumy s príslušenstvom, a to za predpokladu, že si na základe takýchto podmienok veriteľ uplatnil peňažné alebo iné nároky voči dlžníkom. Súd však bol toho názoru, že žalobcovia so žalovaným 1/ platne uzatvorili zmluvu o splátkovom úvere, čím medzi nimi vznikol záväzkový vzťah. Určovacie petity žaloby (okrem určenia neplatnosti zmluvy) zhodnotil súd ako neurčité a nezrozumiteľné a konštatoval aj nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Z uvedených dôvodov súd žalobu voči žalovanému 1/ zamietol. Voči žalovanému 2/ žalobu zamietol pre absenciu jeho pasívnej vecnej legitímácie, keďže žalovaný 2/ nie je zmluvnou stranou úverovej a ani záložnej zmluvy, ako dražobník nie je ani nositeľom žiadnych subjektívnych práv a povinností vyplývajúcich zo záväzkovo-právnych vzťahov uvedených zmlúv, pretože záväzkový vzťah vznikol výlučne medzi žalobcami a žalovaným 1/.

4. Súd žalobu zamietol aj v časti uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 500 eur, keďže žalobcovia ako spotrebiteľia neboli úspešní v uplatnení porušenia svojho práva v konaní, čím s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 5 veta posledná zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa, neboli splnené základné predpoklady na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Výrok o trovách konania súd odôvodnil s ohľadom na to, že žalovaní 1/, 2/ mali v spore plný úspech, preto im podľa § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100%.

5. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia navrhujúc napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietali nesprávne právne posúdenie veci, nesprávne skutkové zistenia, porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne obsadenie súdu, iné vady konania, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a tiež to, že „súd nadržiava úžernickému veriteľovi a jeho vymáhačovi, ktorý nezákonnými postupmi už pripravil o majetok okrem ich aj iných občanov SR“. Žiadali, aby odvolací súd podrobil úverovú zmluvu súdnej kontrole z úradnej moci a úradnej povinnosti. Podľa nich ide totiž o spotrebiteľskú zmluvu, ktorá nesmie obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré spotrebiteľ nevie ovplyvniť a ktoré s ním neboli individuálne dojednané. Namietali, že súd nevykonal žiadne dokazovanie o reálne vykonaných vzájomných plneniach, nepreveril plnenia služieb zo strany dodávateľov, preto navrhli, aby súd vyzval žalovaných „na predloženie vyhlásenia pravosti, výšky a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva ich nehnuteľnosti“. Voči konajúcej okresnej sudkyňi vzniesli námietku zaujatosti, pričom namietali, že „zanedbala svoje konanie v tomto spore aj po právnej stránke, ale aj po číselnej, matematickej“. O zaujatosti sudkyne sa dozvedeli z doručeného rozsudku. Majú pocit, že sudkyňa je voči nim ako spotrebiteľom zaujatá, pretože nebrala do úvahy ich argumenty a výhrady. Jej konanie považujú za neodborné a benevolentné. Žalovaný 1/ im ešte pred podpisom zmluvy nastavil veľmi sofistikované právnické pasce, ktoré bežný spotrebiteľ nedokáže identifikovať. Zo strany súdu prvej inštancie vnímajú nezáujem o spravodlivé súdne konanie ako aj šikanózne konanie, čo má finančné dôsledky v ich neprospech. Očakávajú, že súd bude v tejto veci aplikovať ustanovenia § 290, 298 ods. 1, 2 CSP, § 3 ods. 3, 5, § 5b, § 8 ods. 1, 3, 4 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. „Z matematického pohľadu je pritom úplne jedno, či je zmluva bezúročná alebo bezpoplatková alebo súd uzná neprijateľné

zmluvné podmienky, výsledok je matematicky totožný, t. j. dlžný spotrebiteľ má vrátiť veriteľovi to, čo od neho reálne dostal". Navrhli vykonať dokazovanie zamerané na zisťovanie a overovanie ich schopnosti splácať úver zo strany žalovaného 1/. Odmietajú platiť akékoľvek trovy konania žalovanej strane s poukazom na § 257 CSP.

6. Žalovaný 1/ k odvolaniu uviedol, že nie je žiadnym spôsobom odôvodnené; je zrejmé, že jeho obsah je zjavne prevzatý z iného dokumentu a rezignuje na relevantné uvedenie toho, čo vo vzťahu k predmetu tohto konania, jeho výsledku a odôvodneniu, považuje za nesprávne a z akých dôvodov. Žalobcovia neuviedli, ktoré sú to dôkazy, na základe ktorých dospel súd k nesprávnym skutkovým zisteniam. Tiež neuviedli, ktoré právne posúdenie súdu je nesprávne. Prípustnosť žaloby podľa § 137 písm. d) CSP musí tvrdiť a preukázať žalobca, a to uvedením konkrétnej právnej normy, ktorá určenie pripúšťa. V danom prípade nešlo o zmluvu v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, a to aj s ohľadom na dĺžku splácania úveru a zabezpečenie záložným právom k nehnuteľnosti. Neexistuje právna norma, ktorá by umožňovala žiadať určenie neplatnosti úverovej zmluvy, ktorá nie je zmluvou podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, resp. určenie, že nejaké iné právne úkony sú neplatné. Žaloba, ktorou sa žalobcovia domáhajú určenia výšky ich povinností, nie je žiadnou zo všeobecne prípustných žalôb v civilnom sporovom konaní. V danom prípade nejde vôbec o spor. Žalobcovia sa nemôžu domáhať uloženia ich povinností, žalobný návrh treba formulovať len voči opozitnej sporovej strane. Ak strana nepreukáže naliehavý právny záujem na požadovanom určení, je vylúčené zaoberať sa vecou samou. Priznaniu primeraného finančného zadosťučinenia musí predchádzať úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti spotrebiteľom na súde. Žalobcovia si nespĺnili ani povinnosť tvrdenia k podmienkam hypotézy právnej normy podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie spĺňa všetky požadované atribúty, je riadne odôvodnené s odkazom na aplikáciu relevantných právnych noriem, je logické, zrozumiteľné a jeho skutkové a právne zistenia sú dôsledkom riadnej činnosti súdu počas celého konania. Zdôraznil, že spor nie je konaním o neprijateľných zmluvných podmienkach. Povinnosťou súdu nie je ex offo preskúmať zmluvné podmienky, ktoré neboli spotrebiteľom napadnuté, súd má preskúmať len tie, ktoré súvisia s predmetom sporu, ako ho vymedzili účastníci konania. Neprijateľná podmienka obsiahnutá v zmluve nespôsobuje neplatnosť celého právneho úkonu. Poukázal na závery plenárneho rozhodnutia ÚS SR, podľa ktorých vyhlásenie veriteľa o pravosti, sume a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva podľa § 7 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, nie je dôvodom, pre ktorý sa dobrovoľná dražba vykonáva, ale je iba jedným z jej predpokladov.

7. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu absencie jeho pasívnej vecnej legitímácie, rozporu petítov žaloby s platnou právnou úpravou, nedôvodnosti a nepodloženosti námietok žalobcov ako vecne správny potvrdiť. Podľa neho je odvolanie chaotické, obsahuje rozsiahle citácie právnych predpisov a rozhodnutí bez ich previazanosti s konkrétnymi vadami napadnutého rozsudku.

8. Žalobcovia v následnej reakcii trvali na podanom odvolaní, pričom sa ich vyjadrenie v podstatných bodoch zhodovalo s obsahom odvolania. Záverom navrhli dlžnú čiastku splácať v mesačných splátkach po 80 eur.

9. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov poukázal na hrubo urážlivé podania žalobcov a v podstatných bodoch zotrval na názoroch prezentovaných vo vyjadrení k odvolaniu.

10. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného 1/ rovnako zotrvali na skutočnostiach namietaných už v skorších podaniach.

11. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 385 ods. 1 a contrario, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je opodstatnené. Preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa stotožnil s výrokmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a na dôvažok odvolací súd dodáva nasledovné:

12. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia sa v predmetnom konaní domáhali určenia, že zmluva o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX uzavretá medzi žalobcami a žalovaným 1/ je absolútne neplatná, že zmluvné podmienky v nej dojednané sú neplatné, že právne úkony žalovaného 1/ smerujúce k realizácii výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam sú neplatné, že právne úkony žalovaného 2/ smerujúce k realizácii predmetu dobrovoľnej dražby nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, k. ú. M. F. sú neplatné, určenia nároku žalovaného 1/, ktorý sú povinní plniť (žalobcovia) vo výške reálne požičanej istiny a tiež priznania finančného zadosťučinenia vo výške 500 eur. Po vykonanom dokazovaní vo veci samej súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom č. k. 12Csp/27/2018-507 zo dňa 27.02.2020, ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku podali žalobcovia odvolanie, preto je predmetom tohto odvolacieho konania preskúmanie správnosti tohto rozsudku.

13. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie postupoval podľa ustanovenia § 137 CSP, v zmysle ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o: a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. V prípade žalôb o určenie právnej skutočnosti sa v minulosti pripúšťali žaloby vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určení právnej skutočnosti naliehavý právny záujem. V súčasnosti je daná jej prípustnosť len v prípade, ak vyplýva z osobitného predpisu. Civilný sporový poriadok vychádza zo zásady, že súd má určiť aktuálny právny stav. Určenie existencie právnej skutočnosti, napríklad, že právny úkon je neplatný, odporuje vo svojej podstate tejto zásade. Z tohto dôvodu Civilný sporový poriadok pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti výlučne za predpokladu, že táto možnosť vyplýva z právneho predpisu. Určenie existencie právnej skutočnosti vo svojej podstate odporuje zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav, pretože pri určení právnej skutočnosti rozsudok prezentuje to, čo bolo v minulosti. Zákonodarca zaviedol podmienku prípustnosti žaloby o určenie právnej skutočnosti z dôvodu, že jeho záujmom bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti, resp. platnosti právnych úkonov, alebo iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a mŕňajú sa účelu určovacej žaloby.

14. Súd prvej inštancie v konaní správne riešil ako prvú otázku, či je žaloba vo všetkých požadovaných výrokoch správnym prostriedkom ochrany práv žalobcov a či je z procesného hľadiska vo všetkých výrokoch prípustná. Za jednu z podmienok konania možno označiť aj prípustnosť podanej žaloby (žalobného návrhu) v zmysle citovaného ustanovenia § 137 CSP, kde je uvedený demonštratívny výpočet druhov žalôb. Význam tohto ustanovenia zákona pritom nie je len popisný, ale predovšetkým normatívny - vymedzuje podmienky prípustnosti pre niektoré druhy žalôb. O akú žalobu v tej - ktorej veci ide, je možné určiť podľa žalobného petitu v nadväznosti na právne zdôvodnenie uplatneného práva. Zákon stanovuje najprv základné členenie žalôb, prípustných v súdnom (civilnom) sporovom konaní a následne pre niektoré z týchto druhov žalôb určuje aj ďalšie kritérium prípustnosti (pri určení, či tu právo je alebo nie je, musí byť daný naliehavý právny záujem, pri určení právnej skutočnosti musí byť taká možnosť daná iným právnym predpisom).

15. Žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o splátkovom úvere je prípustná len vtedy, ak jej prípustnosť vyplýva z ustanovení osobitného predpisu (§ 137 písm. d/ CSP). Súd prvej inštancie správne konštatoval, že v prípade predmetnej zmluvy síce ide o spotrebiteľskú zmluvu, pretože bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom (§ 52 ods. 1, 3 a 4 Občianskeho zákonníka), avšak zákon o spotrebiteľských úveroch v ustanovení § 1 ods. 3 písm. b) priamo vylučuje jeho aplikáciu ako aj aplikáciu § 11 ods. 4, podľa ktorej sa môže spotrebiteľ domáhať žalobou pred súdom určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru. Z uvedeného ustanovenia zákona teda vyplýva, že na preskúmanú spotrebiteľskú zmluvu o úvere nebolo možné aplikovať zákon o spotrebiteľských úveroch, lebo zmluva o splátkovom úvere nie je spotrebiteľským úverom a aplikácia zákona o spotrebiteľských úveroch je na túto zmluvu výslovne vylúčená. Možnosť podania žaloby o určenie neplatnosti zmluvy nemožno založiť ani na ustanovení § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Zmluva uzavretá medzi žalobcami a žalovaným 1/ je síce spotrebiteľskou zmluvou, no nejde o spotrebiteľský úver, preto nie je možné aplikovať ani ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z., ktoré umožňuje domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru. Ani zo žiadneho iného osobitného predpisu nevyplýva možnosť žalobcov domáhať sa určenia

neplatnosti zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX, preto žaloba v rozsahu určenia neplatnosti tejto zmluvy nie je prípustná. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že žalobcovia nepreukázali, že z osobitného predpisu vyplýva právo na podanie takejto žaloby. Rovnako pri žalobných petitoch o určenie neplatnosti právnych úkonov (bližšie nešpecifikovaných) žalovaného 1/ a žalovaného 2/ smerujúcich k realizácii dražby a výkonu záložného práva platí, že ide o žaloby o určenie právnej skutočnosti, ktoré sú podľa § 137 písm. d) CSP prípustné len vtedy, ak ich prípustnosť vyplýva z ustanovení osobitného predpisu. Žalobcovia však nepreukázali, že z osobitných predpisov vyplýva právo na podanie takýchto žalôb. Preto odvolací súd konštatoval, že odvolanie žalobcov nie je opodstatnené.

16. Žalobcovia v podanom odvolaní uvádzali, že súd mal z úradnej povinnosti preskúmať neprijateľné podmienky spotrebiteľskej zmluvy. S ohľadom na to je nutné uviesť, že zákon stanovuje súdu z úradnej povinnosti preskúmavať neprijateľnosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, avšak toto preskúmanie je vždy viazané na konkrétny nárok, ktorého sa žalobcovia domáhajú; môže ísť o nárok na plnenie, náhradu škody alebo nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. V spojení s takto uplatnenými nárokmi by súd preskúmaval ex offo neprijateľné podmienky nachádzajúce sa v jednotlivých ustanoveniach spotrebiteľskej zmluvy o úvere. Žalobcovia sa domáhali určenia neplatnosti zmluvy o úvere v dôsledku existencie neprijateľných zmluvných podmienok, pričom ich žaloba v tejto časti je s poukazom na § 137 písm. d) CSP neprípustná; v spore tak nefiguroval taký nárok žalobcov, v súvislosti s ktorým by súd ex offo neprijateľné zmluvné podmienky zmluvy skúmal. Odvolací súd zhodnotil postup súdu prvej inštancie ako správny, keď neskúmal prijateľnosť, resp. neprijateľnosť všetkých podmienok zmluvy o úvere, pretože by šlo o konanie súdu nad rámec predmetu sporu z dôvodu, že v základe neexistoval opodstatnený nárok žalobcov, na ktorý by sa preskúmanie zmluvných podmienok viazalo.

17. K námietke žalobcov, že súd nevykonával žiadne dokazovanie o reálne vykonaných vzájomných plneniach, nepreverených plneniach služieb zo strany dodávateľov, odvolací súd uvádza, že predmetom konania nebola žaloba o splnenie povinnosti, preto by bolo dokazovanie v požadovanom smere nadbytočné a v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení výšky nároku žalovaného 1/. Keďže predmetom konania nebolo uloženie povinnosti (žalobcom) plniť, nemohol obstať ani návrh žalobcov, ktorým sa dožadovali splácania dlhu v mesačných splátkach vo výške 80 eur.

18. Návrh žalobcov vykonať dokazovanie, ktoré by objasnilo, či žalovaný 1/ preveroval ich schopnosť splácať úver, považoval odvolací súd za novotu v konaní, ktorá je podľa § 366 CSP neprípustná. Odvolacia argumentácia v podobe novôt je prípustná len za splnenia zákonom stanovených podmienok, a teda ak sa novoty týkajú procesných podmienok; vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu; má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Námietka žalobcov ohľadom preverovania ich schopnosti splácať úver nespĺňa ani jednu z uvedených podmienok prípustnosti novôt, a teda odvolací súd v súlade s ustanovením § 366 CSP na predmetnú námietku neprihliadol.

19. Vo vzťahu k ďalším námietkam žalobcov odvolací súd uvádza, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP). Ani judikatúra ESLP však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (L. c. L. z XX.XX.XXXX, M. c. C. z XX.XX.XXXX). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Za nedostatok vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej závisela opodstatnenosť uplatneného nároku. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky strany, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný

význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami (I. ÚS 241/07). Odvolací súd teda konštatoval, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol všetky relevantné dôvody, pre ktoré žalobu zamietol. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, arbitrárne a zjavne neodôvodnené. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že odvolatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti daného rozhodnutia.

20. Obsahom práva na spravodlivý súdny proces je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa strane znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v civilnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Ide teda o taký postup súdu, ktorý znemožňuje strane sporu realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov priznaných jej Civilným sporovým poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov, a to aj z hľadiska práv na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia. Odvolací súd neuznal žalobcami namietané porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Vo všeobecnosti totiž rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami strany sporu, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia, pričom musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach.

21. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd musí uviesť, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd v odôvodnení musí jasne a výstižne vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax, a to tak, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Odôvodnenie rozsudku súdu teda musí obsahovať uvedené zákonné náležitosti, t. j. musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyrovnáť so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s odkazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s odkazom na prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať jeho správnosť. Ak rozsudok takéto odôvodnenie neobsahuje, potom je nezrozumiteľný a nepreskúmateľný, v dôsledku čoho dochádza k porušeniu procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v civilnom sporovom konaní.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, a vzniknutú situáciu zhodnotil komplexne. S ohľadom na odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie dáva odpoveď na všetky podstatné námietky žalobcov opísané v odvolaní, jeho odôvodnenie zodpovedá požiadavkám upraveným v ustanovení § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku, pričom toto rozhodnutie odvolací súd nezhodnotil ako arbitrárne, nepresvedčivé a nepreskúmateľné a preto v odôvodnení bližšie reagoval len na skutočnosti namietané v odvolaní žalobcov. Súd prvej inštancie správne posúdil danú vec a svoje právne závery dostatočne odôvodnil citovanými, správne aplikovanými v tom čase platnými a účinnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch. S ohľadom na to odvolací súd nemohol posúdiť odvolanie žalobcov ako opodstatnené, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

23. Žalobcovia vznesli voči konajúcej okresnej sudkyňi námietku zaujatosti, pričom namietali, že „zanedbala svoje konanie v tomto spore aj po právnej stránke, ale aj po číselnej, matematickej“. O zaujatosti sudkyne sa dozvedeli z doručeného rozsudku. Majú pocit, že sudkyňa je voči nim ako spotrebiteľom zaujatá, pretože nebrala do úvahy ich argumenty a výhrady. Jej konanie považujú za neodborné a benevolentné.

24. Podľa § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 3 CSP).

25. Strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 CSP uplatniť námietku zaujatosti (§ 52 ods. 1 CSP). V námietke zaujatosti však musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú (§ 52 ods. 2 CSP). Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 1 CSP). Ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 3 CSP).

26. Civilný sporový poriadok v ustanoveniach § 49 až 59 upravuje vylúčenie sudcov a iných osôb z prejednávania a rozhodovania sporu. Východiskovým je ustanovenie § 49 CSP, podľa ktorého je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo - podľa novej procesnej úpravy - aj k osobám zúčastneným na konaní (napr. znalcovi) možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Vylúčený je aj sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. Civilný sporový poriadok zároveň obsahuje aj negatívnu definíciu, t.j. aké okolnosti nemôžu byť dôvodom na vylúčenie sudcu. Dôvodom na vylúčenie sudcu totiž nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti, a teda v konaní o prejednávanom spore alebo v jeho rozhodovaní v iných sporoch.

27. Účelom ustanovenia § 49 ods. 1 CSP je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého kvalifikovaného vzťahu sudcu k prejednáwanej veci alebo jeho osobný vzťah k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej mozgnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k nezákonnému rozhodnutiu. Pomer sudcu k veci je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci. O kvalifikovaný pomer sudcu k stranám sporu alebo k ich zástupcom ide najmä vtedy, ak bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim (obdobne Najvyšší súd SR z 31. 01. 2011, sp. zn. 6Cdo 73/2010).

28. Z obsahu námietky žalobcov vyplýva, že táto smeruje voči rozhodovacej činnosti zákonnej sudkyne, o ktorej zaujatosti sa žalobcovia dozvedeli z doručeného rozsudku, pričom namietali, že sudkyňa nebrala do úvahy „ich argumenty a výhrady“. Súd prvej inštancie na túto námietku zaujatosti v súlade s § 53 ods. 3 CSP neprihliadal a vec nadriadenému súdu ani z tohto dôvodu nepredložil. Vec bola predložená odvolaciemu súdu len z dôvodu podania odvolania žalobcov, z tohto dôvodu sa ani odvolací súd námietkou obsiahnutou v odvolaní žalobcov nezaoberal, a rovnako ako súd prvej inštancie mal za to, že námietka žalobcov sa týkala len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a jeho rozhodovacej činnosti, a preto súd na takúto námietku neprihliadal.

29. Vo vzťahu k námietke žalobcov o potrebe aplikovať ustanovenie § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania odvolací súd poznamenáva, že pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie trov úspešnej strane treba prihliadať v prvom rade na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery strán sporu a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávnenej strany sporu, teda toho, komu budú trovy konania zaplatené. Významnými z hľadiska aplikácie § 257 CSP sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj strán v priebehu konania a pod. (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3M Cdo 5/2006).

30. S ohľadom na obsah spisu odvolací súd nevzhliadol potrebu aplikovať uvedené ustanovenie na daný prípad. Odvolací súd výhrady žalobcov prvýkrát prezentované až v odvolacom konaní nepovažoval za také, ktoré by mali byť vyhodnotené ako dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania protistrane. Žalobcovia argumentovali „nemorálnosťou protistrany“ a tiež tým, že odmietajú platiť „akékoľvek súdne trovy úžernickej protistrane“. Uvedené argumenty nepovažoval odvolací súd za dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania protistrane. Žalobcovia neodôvodňovali potrebu aplikácie § 257 CSP ich prípadnými majetkovými, sociálnymi, osobnými a inými pomermi, ktoré by v prípade bližšej špecifikácie mohol odvolací súd vo vzťahu k možnej aplikácii daného ustanovenia posúdiť. Na základe uvedeného odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcov voči výroku o trovách konania vo vzťahu k žalovaným za opodstatnené, a tak rozhodnutie aj v tejto časti ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

31. V odvolacom konaní boli úspešní žalovaní 1/, 2/, ktorým patrí v celom rozsahu náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania. Odvolací súd im teda podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

32. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).